

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Факультет педагогічної освіти
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан
факультету педагогічної освіти
_____ Д. Д.Герцюк
“ _____ ” _____ 2021р.

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ

підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти

галузь знань – 01 освіта

напрямок підготовки 014 Середня освіта (музичне мистецтво)
спеціалізація музичне мистецтво

факультет культури і мистецтв, магістри I курс

Львів

2021 рік

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни "Філософія освіти" складена відповідно до напрямку ОПП Середня освіта (Музичне мистецтво), другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 014 «Середня освіта (музичне мистецтво) спеціалізації музичне мистецтво»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є найбільш загальні, фундаментальні засади функціонування та розвитку системи освіти.

Міждисциплінарні зв'язки: Опанування "Філософія освіти" у міждисциплінарному сенсі концептуально й змістовно кореспондує з проблематикою гуманітарних, соціальних, природничих, психолого-педагогічних дисциплін. Особливо йдеться про такі дисципліни як історія філософії, українська та світова культура, українська мова, історія мистецтва, українське мистецтво, культурологія.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. ФІЛОСОФСЬКЕ ОСЯГНЕННЯ ІДЕЇ ОСВІТИ

Змістовий модуль 2. РОЗВИТОК ІДЕЇ ОСВІТИ

1.1. **Мета** викладання навчальної дисципліни «Філософія освіти» полягає у тому, щоб розвинути у магістрів здатність опановувати знання в галузі філософії освіти, навички філософської рефлексії, вміння критично науково аналізувати проблеми філософії освіти, мотивувати до освітньо-інноваційної діяльності, уміти поєднувати фахову підготовку та методологічний потенціал філософії освіти, враховуючи сучасні освітні виклики.

1.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни "Філософія освіти" є:

- освітні – базові теоретичні знання з філософії освіти, духовний, інтелектуальний, професійний саморозвиток в системі неперервної педагогічної освіти й навчання впродовж життя;

- виховні – інтерсуб'єктивна комунікація на засадах полікультурності, толерантності у педагогічній діяльності, національному вихованні;

- розвиваючі – сформовані компетенції філософії освіти в широкому спектрі соціокультурних проблем, моделей інформаційного обміну, ціннісних, духовних, художніх, морально-етичних засад педагогічної діяльності;

- дослідницькі – науково-пошукова діяльність у галузі філософії освіти.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми магістри повинні знати:

- питання становлення, розвитку, інституціалізації філософії освіти;

- основні наукові розробки з філософії освіти вітчизняних і зарубіжних дослідників;

- сутність поліпарадигмальних трансформацій дослідження філософії освіти;

- міждисциплінарні зв'язки філософії освіти;

- закономірності зміни типів світогляду, систем цінностей;
- значення філософії освіти для духовного піднесення соціуму, індивідуальної життєтворчості, фахової діяльності;

вміти:

- аналізувати наукові джерела, тексти із проблем філософії освіти та суміжної тематики;
- здійснювати системний аналіз явищ освітнього процесу;
- аналізувати освітні практики в соціальних контекстах;
- орієнтуватися на ціннісно-цільові пріоритети освіти в навчально-виховній та науково-дослідницькій діяльності;
- застосовувати філософсько-методологічні підходи до вивчення освіти та освітніх стратегій

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 год, з яких 32 год аудиторних занять, з них 16 год лекцій, 16 год семінарсько-практичних занять, та 58 год самостійної роботи

Програма початкової дисципліни «Філософія освіти».

Тема 1. Філософія освіти у проблемному полі філософського знання.

Питання для обговорення і дискусії:

1. Філософія освіти як наука. Актуальність «філософії освіти»;
2. Структура філософії освіти. Предмет і завдання філософії освіти;
3. Основні методологічні концепції гуманітарного знання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Проаналізувати сучасну філософію освіти в контексті моральних проблем;
2. Опишіть ваше розуміння філософсько-антропологічної методології у сфері освіти;
3. Написати есе «Глобальні проблеми людства і роль освіти у їх вирішенні».

Рекомендована література:

1. Андрущенко В., Бойченко М., Гомілко О. [та ін.]. Філософія і методологія розвитку вищої освіти України в контексті євроінтеграційних процесів : монографія. – К. : Пед. думка, 2011. – 320 с.
2. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як мета антропології: Навч. посібник. – Київ, 2016. – 227 с.
3. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник. – К.: Центр «Магістр-S». Творчої спілки вчителів України, 1996. – 256с.
4. Філософія: підручник для студентів вищ.навч.закл. / Л. В. Губерський, В. П. Андрущенко, А. О. Баумейстер, І. С. Добронравова, В. В. Ільїн /за ред. Л. В. Губерський. –

Вид. 2-ге, перероб. і допов. – Харків : Фоліо, 2018. – 620 с.

Тема 2. Освіта як феномен культури та соціальний інститут.

Питання для обговорення і дискусії:

1. Найважливіші соціологічні концепції у вивченні освіти;
2. Освіта як соціальний інститут;
3. Функції освіти в суспільстві;
4. Міждисциплінарний характер філософії освіти.

Завдання для самостійної роботи

1. Розкрити вплив освіти і культури на розвиток суспільства;
2. Надати порівняльну характеристику найважливішим соціологічним концепціям у вивченні освіти.

Рекомендована література:

1. Андрущенко В. П., Губерський Л. В., Михальченко М. І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія : Підручн. для вищ. навч. закл. Вид. 4-те, випр. та доп. – К. : Юрінком Інтер, 2016. – 552 с.

2. Андрущенко В., Бойченко М., Гомілко О. [та ін.]. Філософія і методологія розвитку вищої освіти України в контексті євроінтеграційних процесів : монографія. – К. : Пед. думка, 2011. – 320 с.

3. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник. – К.: Центр «Магістр-S». Творчої спілки вчителів України, 1996. – 256с.

4. Філософія: підручник для студентів вищ.навч.закл. / Л. В. Губерський, В. П. Андрущенко, А. О. Баумейстер, І. С. Добронравова, В. В. Ільїн /за ред. Л. В. Губерський. – Вид. 2-ге, перероб. і допов. – Харків : Фоліо, 2018. – 620 с.

Тема 3. Феномен освіти в історії суспільства

Питання для обговорення і дискусії:

1. Ключові ідеї античної культури і освіти:
 - а) метод “майєвтики” Сократа;
 - б) школа Платона;
 - в) Арістотелівська концепція освіти.
2. Гуманістичні ідеали доби Відродження.
3. Філософсько-освітня думка епохи Просвітництва:
 - а) концепція природного виховання Ж.-Ж. Руссо;
 - б) просвітницькі ідеї Вольтера і Дідро;
 - в) педагогічна система Я. А. Коменського.
4. Педагогічна теорія класичної освітньої парадигми.

Завдання для самостійної роботи:

1. Визначити сфери перетину філософської онтології та сучасної освітньої практики;
2. Проаналізувати філософське розуміння освіти епохи відродження та епохи просвітництва, виокремити відмінності та спільності;
3. Опрацювати історичні ретроспективи філософії освіти XIX ст..

Рекомендована література:

1. Андрущенко В. П., Губерський Л. В., Михальченко М. І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія : Підручн. для вищ. навч. закл. Вид. 4-те, випр. та доп. – К. : Юрінком Інтер, 2016. – 552 с.
2. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології: Навч. посібник. – Київ, 2016. – 227 с.
3. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник. – К.: Центр «Магістр-S». Творчої спілки вчителів України, 1996. – 256с.
4. Філософія: підручник для студентів вищ.навч.закл. / Л. В. Губерський, В. П. Андрущенко, А. О. Баумейстер, І. С. Добронравова, В. В. Ільїн /за ред. Л. В. Губерський. – Вид. 2-ге, перероб. і допов. – Харків : Фоліо, 2018. – 620 с.

Тема 4. Формування та розвиток сучасних напрямів філософії освіти.

Питання для обговорення і дискусії:

1. Трансформація класичної освітньої парадигми в XX ст.:
 - а) прагматизм та експерименталізм Дж. Дьюї;
 - б) ідеї екзистенціалізму;
 - в) критична педагогіка постмодернізму;
 - г) теорія едифікації Р. Рорті;
 - д) освітні ідеї Пауло Фрейре.
2. Роль основних ідей філософії нестабільності І. Пригожина у становленні сучасного типу освіти.
3. Система філософських принципів субстанціональної єдності і діалогової згоди в концепції філософії освіти В. С. Лутая.

Завдання для самостійної роботи:

1. Розкрийте визначили основні проблеми сучасної освіти;
2. Сформулюйте основні завдання модернізації української системи освіти.

Рекомендована література:

1. Андрущенко В. П., Губерський Л. В., Михальченко М. І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія : Підручн. для вищ. навч. закл. Вид. 4-те, випр. та доп. – К. : Юрінком Інтер, 2016. – 552 с.

2. Андрущенко В., Бойченко М., Гомілко О. [та ін.]. Філософія і методологія розвитку вищої освіти України в контексті євроінтеграційних процесів : монографія. – К. : Пед. думка, 2011. – 320 с.

3. Кремень В. Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум. – К.: Грамота, 2007. – 576 с

4. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник. – К.: Центр «Магістр-S». Творчої спілки вчителів України, 1996. – 256с.

5. Філософія: підручник для студентів вищ.навч.закл. / Л. В. Губерський, В. П. Андрущенко, А. О. Баумейстер, І. С. Добронравова, В. В. Ільїн /за ред. Л. В. Губерський. – Вид. 2-ге, перероб. і допов. – Харків : Фоліо, 2018. – 620 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. РОЗВИТОК ІДЕЇ ОСВІТИ

Тема 5. Онтологічний вимір філософії освіти.

Питання для обговорення і дискусії:

1. Категорія “буття”. Еволюція класичної онтології. Буття культури;
2. Онтологічний контекст герменевтичного досвіду (Гайдеггер, Гадамер);
3. Свобода як соціокультурна цінність;
4. Духовність людського буття-у-культурі. Родове самопізнання. Онтологічна взаємообумовленість філософії освіти – людини – культури.

Завдання для самостійної роботи:

1. Проаналізувати еволюцію класичної онтології та її сучасне розуміння;
2. Написати есе «Сучасні виклики правам та свободам людини».

Рекомендована література:

1. Андрущенко В. П., Губерський Л. В., Михальченко М. І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія : Підручн. для вищ. навч. закл. Вид. 4-те, випр. та доп. – К. : Юрінком Інтер, 2016. – 552 с.

2. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник. – К.: Центр «Магістр-S». Творчої спілки вчителів України, 1996. – 256с.

3. Філософія освіти: навч. посіб. (2009) ; [за заг. ред. В. Андрущенка, І. Предборської]. – К. : Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова. – 329 с.

4. Філософія: підручник для студентів вищ.навч.закл. / Л. В. Губерський, В. П. Андрущенко, А. О. Баумейстер, І. С. Добронравова, В. В. Ільїн /за ред. Л. В. Губерський. – Вид. 2-ге, перероб. і допов. – Харків : Фоліо, 2018. – 620 с.

Тема 6. Антропологічний вимір освіти та виховання.

Питання для обговорення і дискусії:

1. Філософсько-педагогічна антропологія та її предметне поле;

2. Основні парадигмальні побудови філософсько-педагогічної антропології;
3. Методологічний плюралізм філософсько-педагогічної антропології;
4. Освіта і виховання у новій історичній антропології.

Завдання для самостійної роботи:

1. Написати есе на тему «Моє бачення сучасного освітнього простору»;
2. Проаналізувати культурно-історичні, соціальні, економічні, політичні, технологічні, ідеологічні, психологічні та інші виміри цінності освіти та ставлення людей до них.

Рекомендована література:

1. Андрущенко В. П., Губерський Л. В., Михальченко М. І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія : Підручн. для вищ. навч. закл. Вид. 4-те, випр. та доп. – К. : Юрінком Інтер, 2016. – 552 с.
2. Кремень В.Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору. – К.: Педагогічна думка, 2009. – 520 с.
3. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник. – К.: Центр «Магістр-S». Творчої спільки вчителів України, 1996. – 256с.
4. Філософія освіти: навч. посіб. (2009) ; [за заг. ред. В. Андрущенка, І. Предборської]. – К. : Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова. – 329 с.

Тема 7. Філософсько-методологічні проблеми розвитку системи вітчизняної освіти.

Питання для обговорення і дискусії:

1. Нова філософська парадигма освіти та її концептуалізація;
2. Роль і можливості України в євроінтеграційних освітніх тенденціях сучасності;
3. Система освіти України як об'єкт соціально-філософського аналізу;
4. Методологічний аналіз основних процесів педагогічної діяльності.

Завдання для самостійної роботи:

1. Охарактеризуйте інформатизацію і комунікацію як умови становлення нової освітньої парадигми;
2. Освіта в Україні і світі (сучасні реалії);
3. Що на вашу думку гальмує «Болонський процес» в Україні.

Рекомендована література:

1. Андрущенко В. П., Губерський Л. В., Михальченко М. І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія : Підручн. для вищ. навч. закл. Вид. 4-те, випр. та доп. – К. : Юрінком Інтер, 2016. – 552 с.
2. Андрущенко В., Бойченко М., Гомілко О. [та ін.]. Філософія і методологія розвитку вищої освіти України в контексті євроінтеграційних процесів : монографія. – К. : Пед. думка, 2011. – 320 с.

3. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник. – К.: Центр «Магістр-S». Творчої спілки вчителів України, 1996. – 256с.

4. Філософія освіти: навч. посіб. (2009) ; [за заг. ред. В. Андрущенка, І. Предборської]. – К. : Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова. – 329 с.

Тема 8. Філософські засади управління освітою. Вітчизняна освіта в контексті діалектики традиційного і новаторського.

Питання для обговорення і дискусії:

1. Педагогічна діяльність, її структура і рівні;
2. Рефлексивна парадигма про статус вчителя та учня і про оптимальний тип педагогічної взаємодії;
3. Поняття освітнього менеджменту, його компоненти, форми і види.

Завдання для самостійної роботи:

1. Охарактеризуйте нову філософську парадигму освіти та її концептуалізацію;
2. Обґрунтуйте методологічні засади стандартизації у сфері освіти.

Рекомендована література:

1. Андрущенко В. П., Губерський Л. В., Михальченко М. І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія : Підручн. для вищ. навч. закл. Вид. 4-те, випр. та доп. – К. : Юрінком Інтер, 2016. – 552 с.
2. Андрущенко В., Бойченко М., Гомілко О. [та ін.]. Філософія і методологія розвитку вищої освіти України в контексті євроінтеграційних процесів : монографія. – К. : Пед. думка, 2011. – 320 с.
3. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник. – К.: Центр «Магістр-S». Творчої спілки вчителів України, 1996. – 256с.
4. Філософія освіти: навч. посіб. (2009) ; [за заг. ред. В. Андрущенка, І. Предборської]. – К. : Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова. – 329 с.
5. Філософія: підручник для студентів вищ.навч.закл. / Л. В. Губерський, В. П. Андрущенко, А. О. Баумейстер, І. С. Добронравова, В. В. Ільїн /за ред. Л. В. Губерський. – Вид. 2-ге, перероб. і допов. – Харків : Фоліо, 2018. – 620 с.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточна успішність	Змістовий модуль 1 (Т1, Т2, Т3, Т4)	Змістовий модуль 2 (Т5, Т6, Т7, Т8)	Самостійна робота	Підсумковий заліковий модуль	Усього
40	20	20	32	28	100

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким

співвідношенням:

- поточний контроль навчально-пізнавальної діяльності студентів на практичних заняттях (доповідь, повідомлення, тестування, виконання завдань практичної роботи) - максимально 5 б (40 б);

- самостійна робота студента – максимально 4 б (32 б);

- підсумковий тест - максимально 28 б.

Критерії оцінювання усних відповідей:

5б. – змістовна, логічна відповідь, наявність аргументованих суджень, власних прикладів.

4б. – змістовна логічна відповідь, студент виявляє розуміння тематичних положень й зв'язків між ними, наводить типові приклади, допускає не суттєві помилки.

3б. – студент демонструє розуміння основних теоретичних положень, допускає помилки, відчуває труднощі в пошуку прикладів чи аргументів.

2б. – студент виявляє неточності у розумінні основних положень, відповідь носить фрагментарний характер.

1б – студент володіє фрагментарними уявленнями щодо основних положень теми.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.

Відпрацювання пропущених занять відбувається під час консультацій, відповідно до графіку, або за погодженням із викладачем після проведення заняття. Відпрацювання занять завершуються із завершенням семестрових занять.

Процедура апеляції та оскарження оцінок відбувається відповідно до загально-університетської процедури.

У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Забороняється плагіат, пропуски навчальних занять без поважних причин. Письмове виконання завдань для самостійної роботи передбачене у межах практично-семінарських занять, що унеможлиблює порушення норм академічної етики. За умови виконання письмових робіт

в позааудиторний час їх автентичність перевіряється на плагіат відповідним програмним ресурсом.

Питання для підготовки на залік:

1. Філософія освіти як галузь пізнання: об'єкт, предмет, співвідношення з іншими галузями знання.
2. Філософія освіти та її взаємодія з іншими галузями філософії та наукового знання.
3. Плюралізм філософії освіти.
4. Філософське вчення про людину та його методологічне значення для розвитку освіти.
5. Необхідність філософського осягнення феномену освіти.
6. Методологічні функції філософії освіти.
7. Освіта як соціалізація особистості.
8. Закономірності розвитку освіти.
9. Філософська концепція самопізнання.
10. Консервативні цінності, концепції і парадигми освіти.
11. Ліберальні цінності, концепції і парадигми освіти.
12. Освіта як духовне народження людини.
13. Освіта як суб'єкт-суб'єктна взаємодія.
14. Освіта як сфера відтворення суспільства і масової соціалізації.
15. Фалес, Сократ і софісти та їх роль в розвитку ідеї освіти.
16. Конфуцій та його роль в розвитку ідеї освіти.
17. Концепція освіти Платона.
18. Аристотелівське осмислення ідеї освіти.
19. Осмислення освіти християнськими філософами. Святий Августин і Тома Аквінський.
20. Освіта в добу Відродження: ідея формування всебічно розвинутої людини.
21. Освітні ідеї та ціннісні орієнтації Я. А. Коменського.
22. Індивідуальність – рушійна сила індустріального суспільства. Дж. Локк.
23. Ідея природної свободи і вільного виховання Ж.-Ж. Руссо.
24. Г. І. Песталоцці про мистецтво освіти і освіту для індустрії.
25. Розуміння свободи освіти І. Кантом та феномену знання Г. Гегелем.
26. Григорій Сковорода про самопізнання та спорідненість виховання з природою.
27. Ідея національної школи в працях К. Ушинського, Б. Грінченка, С. Русової, І.Франка, Я. Чепіги.
28. Ідея національної школи та її розвиток в працях Г. Ващенко.
29. Зміна цінностей освіти в освітньому просторі України: А. Макаренко та В. Сухомлинський.
30. Проблеми філософії освіти в сучасному українському соціумі
31. Провідні принципи організації вищої освіти в ХХІ ст.
32. Соціокультурні та антропологічні передумови становлення нової парадигми
33. Криза класичної парадигми освіти
34. Когнітивна та соціальна інституціоналізація філософії освіти
35. Проблемне поле філософії освіти: спроби кристалізації проблематики
36. Філософські основи нової парадигми освіти
37. Філософські засади американської освіти

38. Онтологічні проблеми в предметному полі філософії освіти
39. Буття – центральна проблема онтології
40. Натурфілософський підхід: основні онтологічні моделі
41. Метафізичний підхід: істина і освіта
42. Феноменологічний підхід: сенс життя як онтологічна проблема
43. Філософія освіти М. Фуко і онтологічні підстави життєдіяльності людини
44. Ж. Делез як критик сучасної освіти
45. Радикальний конструктивізм: прощання з онтологією
46. Антропологічний вимір освіти та виховання
47. Філософсько-педагогічна антропологія та її предметне поле
48. Основні парадигмальні побудови філософсько-педагогічної антропології
49. Методологічний плюралізм філософсько-педагогічної антропології
50. Освіта і виховання у новій історичній антропології
51. Філософсько-педагогічна антропологія як онтоантропологія
52. Антропологічний вимір освітніх практик та інституцій
53. Педагогічна антропологія
54. Антропологізація освітнього простору :школа, університет
55. Ціннісні засади освіти
56. Аксиологічні виміри освіти і виховання
57. Ціннісні засади сучасної педагогічної практики
58. Взаємодія навчання і виховання в освітньому процесі
59. Співвідношення традицій і новаторства у процесі аксіологізації освіти
60. Співвідношення цінностей універсальних, загальнолюдських та національних, етнокультурних
61. Аксиологія діалогічної філософії
62. Цінності свободи самовизначення і самоактуалізації особистості
63. Менеджмент навчально-виховної діяльності як предмет філософії освіти
64. Філософська рефлексія явища менеджменту освіти
65. Концептуалізація управління освітою на початку ХХІ століття.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Андрущенко В. П., Губерський Л. В., Михальченко М. І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія : Підручн. для вищ. навч. закл. Вид. 4-те, випр. та доп. – К. : Юрінком Інтер, 2016. – 552 с.
2. Андрущенко В., Бойченко М., Гомілко О. [та ін.]. Філософія і методологія розвитку вищої освіти України в контексті євроінтеграційних процесів : монографія. – К. : Пед. думка, 2011. – 320 с.
3. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології: Навч. посібник. – Київ, 2016. – 227 с.
4. Кремень В.Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору. – К.:

Педагогічна думка, 2009. – 520 с.

5. Кремень В. Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум. – К.: Грамота, 2007. – 576 с

6. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник. – К.: Центр «Магістр-С». Творчої спілки вчителів України, 1996. – 256с.

7. Філософія освіти: навч. посіб. (2009) ; [за заг. ред. В. Андрущенко, І. Предборської]. – К. : Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова. – 329 с.

8. Філософія: підручник для студентів вищ.навч.закл. / Л. В. Губерський, В. П. Андрущенко, А. О. Баумейстер, І. С. Добронравова, В. В. Ільїн /за ред. Л. В. Губерський. – Вид. 2-ге, перероб. і допов. – Харків : Фоліо, 2018. – 620 с.

Допоміжна

9. Андрущенко В. П. (2011) Основні характеристики європейської університетської освіти та можливості їх реалізації в системі освіти України // Філософія і методологія розвитку вищої освіти України в контексті євроінтеграційних процесів. – К. : Педагогічна думка. – С. 6 – 20.
10. Губерський Л., Андрущенко В. Філософія як теорія та методологія розвитку освіти. - К.: "МП Леся", 2008. - 516 с.
11. Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія / Упоряд. О. О. Любар; За ред. В. Г. Кременя. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. – 766 с.
12. Лутай В.С. (2005) Про синергетичну парадигму “руху на випередження” та входження України в цей рух // Практична філософія. – 2005. – №2 – С. 51–54.
13. Левченко Т.І. Європейська освіта: Конвергенція чи Дивергенція: монографія / Т.І. Левченко– Вінниця: Нова книга, 2007. – 656 с.
14. Михальченко М.І. Філософія освіти і соціокультурна теорія / М.І. Михальченко // Філософія освіти. – 2005. – №1. – С. 38-51.
15. Філософія і методологія розвитку вищої освіти України в контексті євроінтеграційних процесів (2011) ; [авт. кол.: В. Андрущенко (керівник), М. Бойченко, Л. Горбунова, В. Лутай та ін.]. – К. : Педагогічна думка. – 320 с.

Інтернет-ресурс

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
2. http://nbuv.gov.ua/UJRN/filipol_2011_2_46
3. Мудраков В. Філософія освіти: msn.khnu.km.ua/mod/page/view.php?id=185028

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання : залік

5. Засоби діагностики успішності навчання:

поточне оцінювання; модульні тестування; оцінювання практичних завдань;
оцінювання самостійної роботи з курсу; оцінювання індивідуальних-науково дослідних
завдань